

Estudi etnogràfic del porter d'hoquei sobre patins: una vida entre paradoxes

Ethnographic Study of the Roller Hockey Goalkeeper: a Life between Paradoxes

GUILLEM TRABAL TAÑÁ

Sport Lisboa e Benfica (Lisboa, Portugal)

Autor per a la correspondència

Guillem Trabal Tañá

guillem_tt@hotmail.com

Resum

Aquest estudi és la primera recerca en les ciències de l'activitat física i l'esport que ha analitzat des d'una perspectiva etnogràfica el porter d'hoquei sobre patins. L'objectiu principal és conèixer quines són les valoracions i els judicis que la comunitat de l'hoquei sobre patins ha atorgat a aquesta figura i poder comprendre quina és la lògica externa existent al seu voltant. La metodologia emprada en aquesta recerca ha estat l'observació, l'observació participant i 8 entrevistes en profunditat a porters, jugadors i entrenadors de la màxima categoria de l'hoquei sobre patins nacional. Els principals resultats mostren que: *a)* el porter és considerat el jugador més determinant de l'equip; *b)* els judicis que es fan de les actuacions del porter tenen en compte variables quantitatives: els gols encaixats i el resultat final d'un partit i/o competició; *c)* dins la comunitat de l'hoquei sobre patins s'ha enquistat una definició de la identitat del porter que l'associa a la bogeria, la solitud, l'extravagància i la raresa; *d)* els porters comparteixen una forma particular de comprendre aquest esport que fonamenta la seva associació i la seva cooperació, i *e)* l'existència del porter dins l'hoquei sobre patins està plena de paradoxes que es contraposen a l'alta importància atribuïda a aquesta figura.

Paraules clau: hoquei sobre patins, porter, lògica externa, etnografia

Abstract

Ethnographic Study of the Roller Hockey Goalkeeper: a Life between Paradoxes

This is the first study in sports and physical exercise science to analyze the roller hockey goalkeeper from an ethnographic perspective. The main objective was to determine the evaluations and judgments that the roller hockey community has given to this player and to understand what the external logic around him is. The methodology used in this research was based on observations, participant observation and 8 extensive interviews with goalkeepers, players and coaches of the first division of the Spanish roller hockey championship. The main results show that: a) the goalkeeper is considered the most important player in the team; b) the judgment of his actions involves quantitative variables, specifically the number of goals scored and the final outcome of a match and/or a competition; c) the roller hockey community associates the identity of the goalkeeper with madness, loneliness, extravagance and eccentricity; d) goalkeepers share a particular way of understanding the sport that encourages partnership and cooperation with other goalkeepers; e) the existence of the goalkeeper in roller hockey is full of paradoxes that contrasts with the high importance attributed to this player.

Keywords: roller hockey, goalkeeper, external logic, ethnography

Introducció

L'hoquei sobre patins i la importància de l'esport en la nostra societat

Una clara i breu definició de l'hoquei sobre patins dona dues característiques principals sobre aquest esport (Comité Européen de Rink-Hockey, CERH, 2009). La primera és que els jugadors utilitzen uns patins per desplaçar-se i un estic per manipular la pilota; la segona, que es tracta d'un enfrontament entre dos equips de 5 jugadors cadascun (1 porter i 4 jugadors de pista) amb l'objectiu de superar l'oposició de l'equip adversari i poder introduir la pilota a la seva porteria per poder marcar més gols.

Aquest esport té enormes llacunes a nivell de bibliografia i de recerca, pocs llibres estan especialitzats en aquesta figura (Folguera, 2000; González, 2011; Mori, 1988) i tots han estat escrits per exporters. Altres llibres genèrics de l'hoquei sobre patins hi dediquen algun capítol o hi fan alguna referència (Grieco & Fortti, 1998; López, 1997; Méndez, 1999; Riverola, 2009; Sariol, 2005; Sariol & Nohales, 2009; Sénica, 2004; Torner, 1990; Velasco, 1982). Molta de la informació actualitzada referent al porter prové de seminaris, cursos, ponències i revistes del propi àmbit de l'hoquei sobre patins (Ferreira, 2006; González, 2008; Sanz, 2008; Trabal,

2012a, 2012b). L'únic article presentat en un congrés de ciències de l'activitat física i l'esport i posteriorment publicat és el de Kingman i Dyson (2001) en el qual es mostra la tendència de la direcció dels llançaments cap a porteria i els moviments realitzats pels porters.

La cultura de l'hoquei sobre patins té tendència a catalogar la figura del porter amb unes característiques especials que el diferencien de la resta de jugadors. Les poques aportacions que se'n fan tenen un denominador comú: gran importància dins l'equip i amb una influència molt estreta de les seves actuacions amb el resultat del col·lectiu, una personalitat particular com a element destacat en la conformació de la seva identitat i una estranya solitud dins l'equip (Folguera, 2000; González, 2008; Kingman & Dyson, 2001; Mori, 1991; Riverola, 2009; Sénica, 2004). A partir d'aquí la resta d'informació referent al porter ja se centra en aspectes tècnics, tàctics, de condicionament físic i metodològics que a través d'una anàlisi diacrònica un s'adona de l'evolució que ha tingut el porter en aquest esport a nivell de característiques tècniques, des dels porters ràpids i àgils que aturaven les pilotes amb les cames (Mori, 1991) fins a arribar al porter actual que utilitza moviments més senzills que han limitat l'espectacularitat d'aquest (Folguera, 2000). Allò que el pas del temps no ha canviat ha estat la visió especial del porter dins l'esport i que s'ha exposat anteriorment.

Estudiar l'esport des d'una perspectiva etnogràfica es justifica per la gran importància que aquest té en la nostra societat, és un fet evident la impossibilitat de viure al marge d'algun aspecte relacionat amb els esdeveniments esportius ja que aquests han adquirit una “presència còsmica” (Coca, 1993). La comprensió d'aquest fenomen facilita la comprensió de tota la societat, tal com defineix Padiglione (1996) utilitzant el concepte de “fet social total” de Marcel Mauss, l'esport evidencia que tot allò vinculat a l'esport no es pot reduir només a l'aspecte esportiu sinó que cal entendre que representa altres dimensions de la societat. En l'esport hi és tot: política, economia, religió... i connecta dimensions i elements molt heterogenis entre sí.

En l'esport hi ha, i no només en el d'alt nivell, una necessitat imperiosa de comparar les actuacions dels esportistes o de determinar el rendiment dels equips, la competició n'ha esdevingut un element indissoluble. Aquesta situació és la conseqüència d'una realitat cultural, l'esport ha evolucionat de la mà de la societat, és un element rellevant en la seva cultura i no ha quedat al marge de la revolució industrial i del capitalisme.

L'esport ha adquirit característiques que són idèntiques al procés de producció capitalista en les que l'esquema de competició-mesura-rècord que defineix l'esport d'alt rendiment és el reflex perfecte d'aquest procés (Weber, 1997). Per Rodríguez (2000), l'esport de rendiment té els mateixos valors que la societat i igual que aquesta, en termes de rècords “s'ha de produir més i millor per ser competitiu” (pàg. 172). L'esport competitiu necessita guanyadors i perdedors, el rol de l'esportista està impregnat del resultat i aquests actuen al límit de la frontera que divideix l'èxit del fracàs (Coca, 1993).

La lògica interna i externa en el porter d'hoquei sobre patins

La praxiologia motriu, com a paradigma de l'educació física i l'esport, facilita comprendre l'esport a través de dos tipus de lògiques: la interna i l'externa. La lògica interna són les taules de la llei de la pràctica esportiva, la convenció establerta que determina l'ordre intern i el patró d'organització de les pràctiques motrius. Està determinada pel sistema d'obligacions que imposen les normes i descriu el conjunt de relacions entre components: participants, espai, temps, objectes i implements (Parlebas, 2001). La lògica externa s'associa a les condicions socioculturals i “atribueix significats simbòlics” (Parlebas, 2001, pàg. 307). Un exemple d'aquesta lògica externa són les opinions que els aficionats poden tenir sobre quins són els millors porters, com ha estat l'actuació d'un determinat porter en un partit o si un porter ha fallat en un gol.

Mètode

La metodologia emprada s'ha sustentat en les tècniques pròpies de l'etnografia: l'observació (recollida de dades des de fora, sense intervenció directa sobre els informants), l'observació participant (recollida de dades mitjançant interacció de l'investigador amb els informants en el seu context), i les entrevistes en profunditat. Aquesta metodologia aplicada a la recerca de l'esport ja ha demostrat ser adequada en altres investigacions (Mata, 2004; Márquez, 2005; Maza, 2008). Cal remarcar que en aquest treball l'equip investigador ha compartit aquest rol amb el d'informant ja que el primer compleix amb els requisits exigits per ser informant: ser porter d'hoquei sobre patins que competeix a la màxima categoria d'aquest esport. Fa més de 15 anys que hi competeix i a més a més ha estat

internacional més de 100 vegades. D'aquesta forma ha pogut accedir, participar i observar espais i moments plens d'informació de vital importància i que poden arribar a ser inaccessibles per a qualsevol altra persona investigadora. Un altre avantatge d'aquest fet ha estat que la presència de l'investigador dins els espais estrictament reservats als subjectes d'un equip no ha alterat la realitat (Geertz, 1981) ja que aquest en formava part. Per evitar que el treball adquirís un caràcter massa subjectiu totes les reflexions personals i experiències prèvies han estat confirmades a través de les aportacions de la resta d'informants.

Aquest treball de camp no s'ha limitat a les observacions dels jugadors i porters sinó que ha recollit informacions de tota la comunitat de l'hoquei sobre patins: periodistes, aficionats, àrbitres, directius i practicants. El seguiment d'aquesta observació s'ha registrat a través d'un diari, anotant les aportacions rellevants en el tema d'estudi que han anat sorgint al llarg de la investigació. Aquest s'ha realitzat al llarg de la temporada 2013-14 en els espais i contextos on la valoració del porter estava present: vestidors, mitjans de comunicacions, tertúlies de bar, entrenaments, converses a la grada, xerrades tècniques o partits.

Les entrevistes en profunditat s'han realitzat a 8 informants que participen a l'"OK Liga" (màxima competició a nivell d'Espanya): 4 porters, 1 jugador i 3 entrenadors, posteriorment a l'obtenció del consentiment informat. En l'exposició dels resultats s'exposen les seves paraules diferenciant entre informants porters o informants jugadors/entrenadors però mantenint el seu anonim. Aquestes han permès els entrevistats exposar detingudament els seus punts de vista a fi que la visió èmica constatés com es crea la valoració del porter. Han estat semiestructurades partint d'un guió inicial basat en el marc teòric i les observacions realitzades. Les entrevistes s'han enregistrat en vídeo, s'han transcrit i posteriorment s'han analitzat tenint en compte les categories següents: identitat, arguments utilitzats en les valoracions i relacions entre esportistes.

Resultats

Importància del porter en l'hoquei sobre patins

No es pot comprendre què implica ser porter ni la forma com s'articulen totes les valoracions i judicis de les seves actuacions si no es té en compte el gran pes que aquest ha adquirit en aquesta disciplina esportiva. Un aspecte inqüestionable és que el porter és valorat

com el 70% o 80% de l'equip i es considera que les seves actuacions tenen una relació directa amb el rendiment d'aquests. Un element que destaca en aquesta valoració percentual és que és acceptada sense cap estudi que justifiqui aquesta argumentació, i la valoració qualitativa ha estat definida mitjançant valors quantitius arbitraris.

Comentaris dels equips informants jugadors/entrenadors i aportacions d'aficionats al llarg del treball de camp expressen l'enorme valoració al porter:

“En alta competició, en partits igualats, decanten la balança (els porters)”.

“Si canviéssim els porters haguéssim guanyat el partit”.

“Hem perdut el partit perquè avui el porter no ha parat res”.

“Si mires la classificació sempre passa el mateix, els quatre primers classificats són els que tenen els quatre millors porters”.

La seva funció és molt complicada, no només perquè part del rendiment de l'equip depèn de la seva actuació sinó perquè a ell no se li permeten errors i quan erra ja ningú pot solucionar-ho, a diferència del que fa ell amb els errors dels seus companys. Per Folguera (2000), un dels millors porters de la història de l'hoquei sobre patins, “...un error del guardameta acostuma a no tenir remei. Aquesta és la relació amor i odi que s'estableix amb el porter. En definitiva, la grandesa de posar-se sota els pals” (pàg. 15). Això comporta que els porters hagin d'actuar sota una enorme pressió ja que el seu èxit o fracàs està a la vista de tothom.

Identitat

Hegemònicament, el porter té un rellevant reconeixement social dins aquest esport, un reconeixement sustentat en la seva importància i que l'identifica com a component de l'equip d'una forma concreta. Entendre com és un porter té dues vessants: 1) des de la identificació dels punts comuns cap als altres porters, i 2) des de la identificació de les diferències cap a la resta de jugadors de pista, pel qual són considerats diferents i especials. Aquesta construcció identitària basada en la diferència s'adjudica tant per la pròpia sensació que sent de diferència el propi porter com per la manera com la resta de la comunitat de l'hoquei el distingeix: hi ha qui considera que practica un esport individual dins un esport col·lectiu.

La diferenciació i especificitat com el porter viu el seu rol el porta a ser tractat de forma diferent a la resta, se li accepten unes condicions de funcionament exclusives dins l'equip, fins al punt de ser tractat amb privilegis, com resumeix clarament un entrenador: “El porter que faci el que vulgui que mentre pari el dia del partit ja n'hi ha prou”. Aquesta situació és la conseqüència de dos factors: ser diferent i especial per una banda i ser la figura més determinant per l'altra. Aquesta veneració té una relació directament proporcional amb la valoració que es fa del porter, en la mesura que un porter perd la seva capacitat de ser decisiu i important dins l'equip tots aquests privilegis poden anar canviant. La pròpia figura del porter suplent exemplifica aquest fet, si l'equip moltes vegades està al servei del porter titular el porter suplent té la funció d'estar al servei de l'equip i del porter titular.

Hi ha estereotipats uns significats simbòlics que apropen la figura del porter a personatges únics i estranys. Les definicions més comunes són les que el cataloguen com a diferent, estrany, rar, boig, solitari i mandrós. De tots els adjectius utilitzats el més significatiu i exclusiu per als porters al llarg del temps és el de boig. Aquest mai falta en les descripcions fetes pels nostres informants i és un adjectiu que fa anys que els estigmatitza. Per a qui no és porter aquesta bogeria és justificada per la perillositat física, així ho exposa un jugador d'hoquei sobre patins: “S'ha d'estar boig per posar-te a la porteria a rebre cops de pilota”. Aquesta característica és apreciada i ben valorada, un entrenador ens anticipava la qualitat futura d'un porter jove justificant que “Aquest porter serà bo perquè està boig”. Contràriament, els porters no es defineixen com a bojós i en tot cas opinen que si mereixen l'adjectiu de bojós és per tenir la funció de més risc i responsabilitat dins l'equip: “Els porters tenim una cosa que un jugador de pista difícilment té, els porters podem passar per moments de por: por al fracàs, por de no aturar la pilota, por de no estar a l'altura de les circumstàncies. Per a mi el concepte de boig no és el de ser una persona irracional sinó de la responsabilitat que ha d'assumir, és això el que el fa diferent”.

Els judicis cap al porter

Les valoracions que es fan de la qualitat d'un porter o d'una actuació concreta es basen en tres factors: l'etiqueta que un porter porta associada, els elements qualitius i els elements quantitius. Els tres estan di-

rectament relacionats i cadascuna d'aquestes variables condiciona la utilització de les altres. En un primer moment els elements quantitius i qualitius determinen la creació d'una etiqueta que permet definir i catalogar la categoria i la qualitat del porter. A partir d'aquest moment aquesta etiqueta influenciarà en les opinions que es tenen dels porters i consolidaran l'estatus adquirit.

Elements qualitius

Les valoracions qualitius són resultat de la percepció que es té de l'actuació d'un porter i es basen en una anàlisi de les tècniques emprades pel porter, en la sensació de seguretat que transmet, en l'estètica de les seves aturades o en la forma com encaixa els gols. Degut a que en l'hoquei sobre patins poques persones, a excepció dels porters, són expertes en valorar la utilització de les habilitats tècniques i tàctiques específiques emprades per aquests, la gran majoria de la comunitat en hoquei sobre patins valora el porter en funció del que transmet la seva presència a la porteria. Per aquest motiu, en la descripció d'un gran porter sempre hi ha associats adjectius que fan referència a aquesta posada en escena, considerant un bon porter aquell qui transmet seguretat, tranquil·litat i aquell qui actua amb elegància. S'observa clarament aquesta situació en les paraules d'un entrenador i d'un jugador respectivament: “És el millor perquè dóna la sensació que no li pots fer gols” i “Un porter per sobre de tot ha de ser segur. Més enllà de la seva qualitat o característiques crec que és tant o més important que es mostri segur d'ell mateix i que transmeti seguretat a la resta de companys”.

Elements quantitius

Aquests elements són la quantitat de gols encaixats i l'èxit o el fracàs en un partit o competició. Massa vegades els elements quantitius s'utilitzen aïllats dels qualitius per jutjar un porter i, a excepció dels porters, el factor quantitiu és l'element més important per jutjar-lo. S'ha convertit en la forma ortodoxa de jutjar i per tant aquesta és la utilitzada i la considerada com a vàlida. Des del moment que es considera el porter un 70 % de l'equip ja existeixen uns fonaments conceptuals que permeten trobar una relació directa entre resultats i actuació del porter. En el treball de camp hem observat com moltes vegades es jutja un porter sense ni tan sols haver observat i analitzat un partit, simplement amb el resultat final d'un partit ja es treuen conclusions precipitades.

Solidaritat entre porters

En l'hoquei sobre patins els porters creen llaços de solidaritat que faciliten una identificació cap a la resta de porters. Aquesta unió estableix similituds amb la “consciència col·lectiva” que segons els sociòleg francès Émile Durkheim (2001) és: “El conjunt de creences i sentiments comuns al terme mitjà dels membres d'una mateixa societat, constitueix un sistema determinat que té la seva pròpia vida.” (pàg. 94). Allò que facilita la creació d'aquest sentiment és la comprensió mútua de compartir sensacions i experiències exclusives, tots els porters tenen un coneixement profund de què implica ser porter, un coneixement moltes vegades incompès i desconegut pels altres. La forma com els porters comprenen, entenen, viuen i jutgen les seves actuacions i presència dins l'hoquei sobre patins parteix d'un punt de vista exclusiu massa vegades divergent del que té la resta. Un porter afirma que: “Difícilment un davanter o un defensa ens podrà entendre o arribar a comprendre les nostres sensacions”. Un entrenador explica aquesta situació afirmant que: “Els porters a vegades se senten sols i desprotegits, per això es donen suport entre ells.”. Per la seva part, els porters corroboren aquesta idea expressant de forma clara i evident aquesta realitat particular:

“Hi ha corporativisme entre porters perquè estem sols, si no ens recolzem entre nosaltres ningú ho farà, en un equip hi ha 8 jugadors però només 2 porters i amb el porter és amb qui tenim més afinitat, som com una família”.

“Quan hi ha situacions dins la pista que em generen dubtes o vull saber coses sempre ho demano a l'altre porter perquè sé que pensa com jo”.

“És molt més fàcil que s'entengui la soledat del porter parlant amb un altre porter”.

“Vivim situacions i sensacions que si no les has viscut són difícils d'entendre”.

Seguint les aportacions de Durkheim (2001) s'adapta el concepte de societat mecànica i orgànica a l'esport per descriure els lligams entre individus. Entre els porters hi ha solidaritat mecànica, la cohesió prové de la homogeneïtat entre ells i, tot i ser rivals, senten una integració cap al col·lectiu de porters. La relació del porter cap a la resta de l'equip és descrita per la solidaritat orgànica, els diferents rols estableixen una divisió del treball, el porter és l'encarregat de realitzar una tasca molt específica que és la d'aturar pilotes mentre que la resta de jugadors tenen altres funcions diferenciades,

Temps mort en un partit de la OK Lliga. Mentre els jugadors de pista reben instruccions de l'entrenador el porter busca la companyia del porter reserva. (Font: treball de camp)

totes amb una relació d'interdependència per assolir els objectius de l'equip.

Paradoxes en el porter

Entorn del porter es viuen unes paradoxes difícils de comprendre si es té en compte la inqüestionable consideració d'aquest com un dels valors més preuats en l'hoquei sobre patins. La primera té a veure en la participació i atenció que reben els porters en els entrenaments. Per una banda són considerats els més determinants de l'equip i són els esportistes sobre els que recau més responsabilitat però, per una altra banda, són els jugadors de l'equip a qui és té menys en compte en els entrenaments, a qui es dona l'esquena en la seva formació i preparació. S'arriba a l'extrem que en alguns casos són literalment abandonats en racons de pista en certs moments dels entrenaments o que els propis porters dirigeixen els seus entrenaments, ja que quasi cap equip de primer nivell té entrenador especialitzat. Aquesta deixadesa es justifica per part dels entrenadors per la desconexió de la seva intervenció per millorar el seu rendiment. Un entrenador ens exposa aquesta problemàtica justificant que són els mateixos porters els que més saben què necessiten i que aquests ja tenen la indicació durant els entrenaments: “Quan us faci falta alguna cosa m'ho demaneu, ja us coneixeu i sabeu el que necessiteu”.

A excepció d'especialistes en formació de porters (exporters) o dels propis porters, tothom admet no tenir els coneixements adequats per comprendre'ls. Tot i així, i contràriament a aquesta ignorància reconeguda en poder analitzar qualitativament un porter, que arriba a l'extrem de ni atrevir-se a entrenar-los, tothom s'atreveix a valorar d'una forma convincent les seves

actuacions o a catalogar-ne la seva qualitat, posant de manifest una altra paradoxa.

Una altra paradoxa fa referència a la relació entre la importància atorgada al porter i les aptituds requerides per ocupar aquesta posició. Tot i que s'accepta que el porter és decisiu i determinant rarament els entrenadors d'iniciació permeten que els jugadors amb més habilitats i capacitats es posin a la porteria, fins i tot a vegades succeeix tot el contrari, s'escull per ocupar la posició de més risc i més importància a aquell nen/a que d'entrada presenta menys aptituds per a l'esport. Així de clar ho manifesta un exporter de la selecció espanyola, diverses vegades campió de Lliga i de la Copa d'Europa, en la que ens explica com va ser la seva iniciació en la modalitat: “Vaig escollir ser porter perquè era grassonet, i no sabia patinar i m'hi van posar obligatòriament.”

Discussió i conclusions

L'hoquei sobre patins ha atorgat al porter el paper de protagonista principal i la comprensió d'aquest esport s'ha simplificat exclusivament a l'actuació d'aquest. S'utilitza la idea de “fet social total” per comprendre com la figura del porter engloba tot allò que fa referència al rendiment dels equips i com és l'element simbòlic central en la construcció de les representacions esportives en l'hoquei. El rendiment dels porters és emprat com un comodí que tot ho permet justificar, perquè amb el porter s'associen totes les dimensions d'aquest esport, no en l'aspecte de política, economia o religió sinó en allò que determina el rendiment del grup: victòries i derrotes, gols encaixats, títols guanyats i perduts..., d'aquesta forma tot allò que succeeix en el transcurs del joc es pot resumir amb la seva actuació. La conclusió més destacada no recau en determinar la gran importància del porter sinó en observar la utilització d'aquesta per explicar i justificar gran part dels esdeveniments en aquest esport.

Per comprendre millor la forma com els porters formen un espai social propi basat en el punt de vista particular i la forma exclusiva que tenen d'entendre el seu esport ens podem basar en el concepte adaptat d'*habitus* de Bourdieu (Bourdieu, 1991). Aquest concepte és entès com la tipologia d'esquemes que faciliten una forma específica d'actuar, de pensar i de sentir; en el nostre exemple van associats a un rol específic dins l'esport. Aquests esquemes han permès comprendre què significa ser porter i són utilitzats tant per ells mateixos com per la resta de la comunitat de l'hoquei sobre patins per entendre i expressar la percepció que se'n té.

L'hoquei sobre patins presenta una situació que té relació amb la visió que es té d'aquest esport, quasi tots els ítems són compresos des de dos punts de vista, un únic i exclusiu pels porters i l'altre per la resta. La forma com el porter comprèn, entén, viu i jutja la seva actuació i el seu rol no concorda amb la manera com ho fan els altres, en certs aspectes concrets sembla que es parlin llenguatges diferents. Aquesta doble visió és un dels punts destacats a l'hora de reproduir aquesta identitat del porter basada en la diferència. Les situacions de diferències són motivades pel sentit pràctic dels porters, aquest concepte és adaptat del definit per Bourdieu com “el sistema adquirit de preferències, de principis de visió i de divisió (el que se sol anomenar gust), d'estructures cognitives duradores i d'esquemes d'acció que orienten la percepció de la situació i la resposta adaptada” (Bourdieu, 1997, pàg. 40).

Els porters promouen aquesta visió particular a través de les seves opinions, algunes d'elles personals però que tenen en consideració tot el col·lectiu que representen. L'exemple més clar el trobem en la defensa que els porters fan de les crítiques al rendiment d'altres porters. Aprofiten aquesta defensa per fer pedagogia del que implica ser porter, intenten crear coneixement cap a la resta de la comunitat de l'hoquei sobre patins per aconseguir ser més ben compresos. D'aquesta forma, la defensa entre porters du associada alguna cosa més, és la defensa de tot un col·lectiu incomprès i en última instància quan el porter defensa les actuacions dels altres porters es defensa a sí mateix.

Un d'aquests punts de vista i que acaba determinant una forma molt particular i exclusiva de viure la seva experiència sota els pals és la dosi d'impotència que sent el porter respecte als judicis i a les valoracions que es generen en torn a la seva figura, una impotència creada pel fet de ser avaluat mitjançant elements quantitius que s'escapen del seu control. El seu rendiment individual s'avalua a través d'indicadors de rendiment d'equip com són els resultats finals d'un partit o competició, és a dir, se'ls posa una nota individual quan es tracta d'un treball col·lectiu. Pel porter guanyar o perdre un partit és fruit d'una actuació d'equip i l'eficàcia en la defensa de les pilotes dependrà de l'ajuda defensiva dels seus companys ja que com a integrant d'un sistema esportiu actua interrelacionat amb els companys i els adversaris (Parlebas, 2001). És evident que en esports individuals és més fàcil valorar actuacions utilitzant el resultat. En una cursa de 100 metres el guanyador serà l'atleta més ràpid però en un partit d'hoquei sobre patins el resultat no sempre

té una relació directa amb l'actuació del porter i aquests senten que massa vegades poques persones (a excepció dels propis porters) són capaces de fer judicis tenint en compte els elements qualitius. El porter viu en la debilitat d'una posició on se'l jutja per una sèrie d'ítems dels quals ell només és responsable d'una part.

Remetent-nos a la idea de Matvéev (1983) suggerim que el que ha conduït a aquesta valoració a través de valors objectius com guanyar o perdre o quantitat de gols encaixats és la necessitat de trobar elements objectius que facilitin comparar els porters i de trobar una organització al voltant d'elements que homogeneïtzin l'esport i que facilitin aquesta comparació tan necessària en la nostra societat (Parlebas, 2001). Això reafirma la idea apuntada per Max Weber (1997) en què l'esport d'alt rendiment és definit per la competició, la mesura i el rècord, mostrant una necessitat cultural de valorar a través de la comparació i de la victòria i la derrota més enllà de sustentar les argumentacions en altres tipus de raons de caràcter més qualitatiu.

Per concloure i com a denúncia a la falta de coneixement i voluntat de molts entrenadors per ajudar a formar els seus porters remetem a la crítica que l'entrenador de porters Paco González fa d'aquesta problemàtica: "És difícil entrenar un porter si no ho has sigut, però és molt més difícil sinó t'has preocupat d'aprendre per ensenyar-ho" (González, 2011, pàg. 13).

Conflicte d'interessos

L'autor declara no tenir cap conflicte d'interessos.

Referències

- Bourdieu, P. (1991). *La Distinción. Criterio y bases sociales del gusto*. Madrid: Taurus.
- Bourdieu, P. (1997). *Razones prácticas. Sobre la teoría de la acción*. Barcelona: Anagrama.
- CERH. Comissió Tècnica. (2009). *Reglas de juego actualizado*. Barcelona: Comité Européen de Rink-Hockey.
- Coca, S. (1993). *El hombre deportivo*. Madrid: Alianza Deportes.
- Durkheim, E. (2001). *La división del trabajo social*. Madrid: Akal.
- Ferreira, J. (2006). O treino de força no guarda-redes de hóquei em patins. *Revista de patinagem* (1), 35-43.
- Folguera, C. (2000). *Portería a cero. El entrenamiento del portero de hockey sobre patines*. Barcelona.
- Geertz, C. (1981). *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa.
- González, P. (2008). *El portero de hockey patines. Apuntes Curso nacional de entrenadores de hockey sobre patines*. Barcelona: Federación Española de Patinaje.
- González, P. (2011). *El portero de hockey sobre patines. Cuaderno de ejercicios*. Barcelona.
- Grieco, A., & Forti, A. (1998). *Hockey sobre patines: iniciación, bases, principios, historia, recuerdos*. Buenos Aires: La Grulla.
- Kingman, J. C., & Dyson, R. J. (2001). Video analysis of shot distribution and goalkeeper movement during roller hockey match play. A J. R. Blackwell & R.H. Sanders (Eds.), *Biomechanics Symposia* (pàg. 70-73). San Francisco: University of San Francisco.
- López, C. (1997). *Mi vida sobre ocho ruedas*. San Juan: Graff.
- Matvéev, L. (1983). *Fundamentos del entrenamiento deportivo*. Moscú: Raduca.
- Márquez, R. (2005). La dinàmica d'interacció del futbol: l'actuació d'un àrbitre i el seu context. *Apunts. Educació Física i Esports* (81), 83-89.
- Mata, D. (2004). Un estudi etnogràfic sobre el voleibol de platja. *Apunts. Educació Física i Esports* (75), 5-19.
- Maza, G. (2008). Discursos i pràctiques esportives als espais públics de la Barcelona postolímpica. *Apunts. Educació Física i Esports* (91), 66-75.
- Méndez, J. J. (1999). *Hockey sobre patines. Metodología deportiva*. San Juan: Juan José Méndez de Socio.
- Mori, I. (1988). *El portero de hockey patines. Técnica, táctica y preparación física específica*. Oviedo: Federación Española de Patinaje.
- Mori, I. (1991). La condició física en el porter d'hoquei sobre patins. *Apunts. Educació Física i Esports* (23), 29-34.
- Padiglione, V. (1996). Antropología del deporte y del ocio. A J. Prat & A. Martínez (Eds.), *Ensayo de antropología cultural. Homenaje a Claudio Esteve Fabregat* (pàg. 394-404). Barcelona: Ariel Antropología.
- Parlebas, P. (2001). *Juegos, deporte y sociedad. Léxico de praxiología motriz*. Barcelona: Paidotribo.
- Riverola, R. (2009). *Hockey patines. Preparación física*. Alcoy: Alto rendimiento.
- Rodríguez, J. (2000). *Historia del deporte*. Barcelona: Inde publicaciones.
- Sanz, I. (2008). *El entrenamiento del portero de base integrado con el entrenamiento de los jugadores. Apuntes Clínic de entrenadores de hockey patines*. Madrid: C. P. Aluche.
- Sariol, A. (2005). *Iniciación en el hockey patines* (vols. I-II). Barcelona: Colecciones Sarvi.
- Sariol, A., & Nohales, S. (2009). *La iniciación del patinaje escolar*. Barcelona: Colecciones Sarvi.
- Sénica, L. (2004). O Guarda-Redes de hóquei em patins. En L. Sénica (Ed.), *Artigos Técnicos de Hóquei em patines* (pàg. 46-51). Lisboa: Instituto do Desporto do Portugal.
- Torner, J. E. (1990). Seréis Campeones. *Hockey patines* (13). Barcelona: La Vanguardia.
- Trabal, G. (2012a). *El porter d'hoquei patins. Apuntes Curs provincial d'entrenador d'hoquei patins*. Reus: Federació Catalana de Patinatge.
- Trabal, G. (2012b). *Portero III: Alto rendimiento. Apuntes Curso Nivel 3 de entrenador de hockey sobre patines*. Barcelona: Federación Española de Patinaje.
- Velasco, F. (1982). *Hóquei em Patins*. Lisboa: Editorial Presença.
- Weber, M. (1997). *Ensayos sobre metodología sociológica*. Buenos Aires: Amorrortu Editores.